

Szombathy Bálint

Megkettőzve

Hegedűs 2 László: *A nagy fehérvári árvíz 2.*

➔ **Centrális Galéria, Budapest**
➔ **2009. november 5 – december 9.**

■ A Valóság sokszorosítható. Nemcsak sokszorosítható, hanem minden ízében átminősíthető, újjáalakítható. Az objektív Valóság úgymond privatizálható. A párhuzamos valóságok azonban kisebb-nagyobb mértékben törvényszerűen érintkeznek egymással, hiszen ahhoz, hogy másik vagy anti-valóságot teremtsünk, a létünkben lévő Valóságból kell kiindulnunk. Tőle kell elrugaszzkodnunk abba a tartományba, amelyben mi vesszük át a Teremtő szerepét. A rajtvonal tehát nagyjából mindig azonos.

Eme kérdéskörben mozog HEGEDŰS 2 LÁSZLÓ gondolatkiterjesztése a valós és a fiktív paritái között. A nevébe betoldott szám is ezt a problematikát érinti, és funkciójából adódóan úgyszintén a megkettőzés, a megsokszorozás mechanizmusa felé mozdítható ki. Még akkor is, ha éppen az egyediséget hivatott hangsúlyozni a Hegedűs Lászlók feltételezett tömkelegében.

A kettesnek ezen túlmenően is kiemelt jelentősége van Hegedűs világában. Benne van a kiállítás címében, valamint a fénykép-párosításokban, melyek mögött a múlt és a jelen kölcsönös megfeleltetése, közzjátéka tétéleződik. A városkép régi és új állapotát a sztereótechnika elhajló egyidejűségében tárja elénk a szerző, amelyben ugyancsak benne van az emlékezet és a jelenvalóság, illetve a képileg manipulált látvány és a lecsupaszított látvány kettősége. A megkettőzés szituációjában az összepárosított fényképek egymást feltételezve jutnak érvényre, tekintve, hogy az újabb kori felvételek átfedik a történeti állapotot mutató fotókat. Magyarán: megmutatják, ma hogyan néz ki egy-egy urbánus kivágat az „árvíz előtti” és az „árvízi” állapotokhoz viszonyítva.

Az már csak egy újabb költői látomás-kiterjesztés, hogy Székesfehérváron valaha árvíz pusztított volna, hiszen erre a városnak soha nem is volt esélye, mivel nincsen sem folyója, sem pedig duzzasztógátja. Okozója csak a bibliaihoz hasonló újbóli, másodszeri özönvíz lehetne, még ha metaforaként is. Ez az a pont, ahol Hegedűs 2 katasztrófa-látomásába kritikai aktusként belép a mitológiai elem, avagy feltör a megtisztulás utáni vágy, megmutatkozik az embertelen és erkölcstelen világ megtisztításának igénye. A régi, „árvízes” fotók keletkezési időpontja – tudniillik a szocreál történeti állapot – több mint célzatos hangsúlyt kap, amit a fekete-fehér technika hangulatilag még inkább elmélyít, sőt, esetenként a nosztalgia felé mozdít, alapot adva némi irodalmi kiterjesztésnek (lásd Esterházy Péternek az erre az alkalomra írt bevezető szövegét, amely az installáció hanganyagaként funkcionál, elvise az árvízi történetet újabb jelentésbeliségek felé).

HEGEDŰS 2 LÁSZLÓ
Széchenyi u. 24.

HEGEDŰS 2 LÁSZLÓ
Martinovics u-1. 10.

Az elárasztás révén Hegedűs 2 lényegében töröl, elfed, purista eszközökkel kiiktatja a zavaró részleteket, a történelem járulékos, eldogiasodott szilánkjait. Másrészt a dokumentum-mintákat szolgáltató fotók előterét nem kizárólag sík víztükörrel tölti fel, hanem a víztakaróra – a képsíkra – helyenként betű-, szám- és képi szimbólumokat úsztat be, hol egzakt, hol pedig romantikus hangulatnak adva szétfolyást. A hattű vissza-visszatérő alakja bizonyos értelemben nyugalmat, sőt idillt visz az ember nélküli, metafizikai városi tájba, a sejtlemességet és a gyászt viszont Hegedűs 2 a klasszikus zsánerképek ősi eszközeivel idézi meg, tudatosan mozdulva a giccs irányába. A giccs minősége e helyütt a láttamozott társadalmi-szociális környezet általános emberi minőségévé, az élet tartalmává lép elő, tekintve, hogy a hazugság eleve giccs. A Tarr-filmek időnkívüliségére és ólomsúlyára asszociál, animált változatban is megtekinthető fekete-fehér árvíz-fotók mementóként is értelmezhető. Hegedűs 2 képi intervenciói a gyász monumentalitásában állapodnak meg, míg színes, újabb kori állapotokat tükröző ellentétpárjaik azt nyomtatékosítják, hogy a történelem „terének” többirányú a kiterjedése, és soha sem vezethető le egyetlen mátrixra. A takarás alatt ott örvénylenek a különféle értelmezési lehetőségek. Ha azt mondtuk, hogy a hazugság giccs, akkor a történelem maga az élő mocsár.

Lengyel András

Ami távolból kavics, az közlelről: csillagok...

Transit. Somorjai Kiss Tibor kiállításai

➔ **At Home Gallery, Somorja/Samorin, Szlovákia**
➔ **2009. szeptember 9 – október 18.**
➔ **Galéria IX., Budapest**
➔ **2009. december 4 – december 17.**

■ Budapest – Bécs – Pozsony – Somorja – Budapest útvonal 2009. novemberében.

Somorján a zsinagógában szembesültem SOMORJAI KISS TIBOR kiállításával, térinstallációjával. Az út horizontális a Monarchiát idézi, a kiállítás a végtelemben tereli figyelmemet. A kelet-európai látomásból kontemplációba merülök. Ennek az elmélkedésnek, írásnak, olvasásnak az elkövetkező hetekben történő jegyzetei következnek – szövegkócos, szövegfraktál, multiverzum antológia...